

Reģionu komitejas atzinums “Eiropas pārredzamības iniciatīva”

(2007/C 146/07)

REĢIONU KOMITEJA,

- atzinīgi novērtē Komisijas iniciatīvu veicināt pārredzamību. Eiropas pārredzamības iniciatīvas uzsākšana ir svarīgs solis no Komisijas puses, lai veicinātu ES iestāžu darbības pārredzamību. Lielākai pārredzamībai ir izšķirīga nozīme, lai ES iestādes arī turpmāk būtu uzticamas un demokrātiskas, efektīvas un tuvas iedzīvotāju vajadzībām; šajā sakarā atgādina, ka tad, ja ES patiešām vēlas palielināt savu demokrātisko legimitāti, vietējie un reģionālie dalībnieki ir vairāk jāiesaista ES likumdošanas un lēmumu pieņemšanas procesos;
- tomēr izsaka nožēlu par to, ka minētajā iniciatīvā nav pieminēta vietējā un reģionālā dimensija, un aicina Komisiju vairāk iesaistīt šo līmeni;
- uzsver, ka ES ir daudzlīmeņu institucionāla partnerība, kurā reģionālās un vietējās pašvaldības ir iesaistītas Eiropas politikas veidošanā valstu un Eiropas Savienības līmenī.
- uzskata, ka ir vēlreiz jāuzsver vajadzība diferencēt ES iestāžu konsultācijas ar vēletām vietējām un reģionālajām pašvaldībām un ar tām saistītajām organizācijām, no vienas puses, un lobistu organizācijām, kuras pārstāv īpašas intereses, no otras puses;
- atzinīgi novērtē to, ka Eiropas Komisija ir uzsākusi pastāvīgu un sistemātisku dialogu ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām un to Eiropas un valsts līmeņa apvienībām jomās, kurās tās atbild par izpildi un ieviešanu; uzskata, ka minētā dialoga organizāciju iespējams uzlabot;
- atzinīgi novērtē to, ka, ieviešot lobija organizāciju reģistrāciju, palielināsies pārredzamība;
- tomēr neuzskata, ka kārtība, kas pamatojas uz brīvprātīgas reģistrācijas principu, ir piemērots regulējums, kas nodrošina pietiekamu pārredzamību;
- izsaka pārliecību, ka ir svarīgi nodrošināt efektīvāku un vienkāršotu turpmākās reģistrācijas procedūru. Eiropas Komisijai būtu jābūt atbildīgai par reģistru.
- atbalsta Komisijas nodomu uzlabot ES finansējuma izlietojuma pārredzamību un aicina dalībvalstis pārvaldīt Kopienas līdzekļus, izmantojot “dalītu vadību”, t.i., īstenojot struktūrfondu projektus, kas orientēti uz paraugprakses apmaiņas pilnveidošanu. ES finansējuma pārredzamība ir visu atbalsta saņēmēju interesēs;

REĢIONU KOMITEJA,

ņemot vērā Eiropas Komisijas Zaļo grāmatu par tematu "Eiropas pārredzamības iniciatīva", COM(2006) 194 galīgā redakcija,

ņemot vērā Eiropas Komisijas 2006. gada 3. maija lēmumu konsultēties ar Reģionu komiteju par minēto tematu saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 265. panta pirmo daļu,

ņemot vērā Biroja 2006. gada 25. aprīļa lēmumu uzdot Konstitucionālo lietu, Eiropas pārvaldības un brīvības, drošības un tiesiskuma telpas komisijai izstrādāt atzinumu par minēto jautājumu,

ņemot vērā Komisijas priekšsēdētāja, komisāres *Margot Wallström* kdzes, komisāra *Simm Kallas* kga, komisāres *Danuta Hübner* kdzes un komisāres *Mariann Fischer Boel* kdzes 2005. gada 9. novembra paziņojumu "Priekšlikums uzsākt Eiropas pārredzamības iniciatīvu" ⁽¹⁾,

ņemot vērā Eiropas Komisijas paziņojumu "Veicināt apspriešanās un dialoga kultūru — Komisijas konsultāciju ar ieinteresētajām pusēm vispārējie principi un obligātie standarti", COM(2002)704 galīgā redakcija,

ņemot vērā Reģionu komitejas 2005. gada 12. oktobra atzinumu par tematu "Tiesību aktu labāka izstrāde — 2004" un par tematu "Labāks regulējums izaugsmei un darba vietām Eiropas Savienībā", *CdR 121/2005 fin* (ziņotājs: *Delebarre* kgs, FR-PES) ⁽²⁾,

ņemot vērā Reģionu komitejas 2002. gada 13. marta atzinumu par "Baltā grāmata par Eiropas pārvaldību" un par tematu "Paziņojums par jaunu sadarbības satvaru Eiropas Savienības informācijas un komunikācijas politikas jomā", COM(2001) 428 galīgā redakcija, COM(2001) 354 galīgā redakcija, *CdR 103/2001 fin* (ziņotājs: *Michel Delebarre* kgs, FR-PES) ⁽³⁾,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinuma projektu (*CdR 235/2006 rev. 1*), ko 2006. gada 26. novembrī pieņēma Konstitucionālo lietu un Eiropas pārvaldības un brīvības, drošības un tiesiskuma telpas komisija (ziņotājs: *Per Bødker Andersen* kgs (DK/PSE), Koldingas pašvaldības mērs),

- 1) **tā kā** pārredzamība ir viens no tādas demokrātijas galvenajiem elementiem, kurā tiek īstenota daudzlīmeņu pārvaldība;
- 2) **tā kā** ir svarīgi precīzāk ievērot subsidiaritātes, proporcionalitātes un tuvuma iedzīvotājiem principus, lai izstrādātu vienkāršu un skaidru Eiropas tiesisko regulējumu, kas ir viegli saprotams Eiropas iedzīvotājiem;
- 3) **tā kā** ir īpaši svarīgi nodrošināt, lai reģionālie un vietējie dalībnieki gan ar RK starpniecību, gan citos veidos būtu pilnībā iesaistīti galveno Eiropas darba kārtības jautājumu risināšanā;
- 4) **tā kā** reģionālajām un vietējām pašvaldībām, ja tās ir pienācīgi iesaistītas normatīvo aktu izstrādē, var būt svarīga loma to izpildē un ieviešanā savās attiecīgajās kompetences jomās,

68. plenārajā sesijā, kas notika 2007. gada 13. un 14. februārī (13. februāra sēdē), pieņēma šo atzinumu.

Reģionu komitejas viedoklis un ieteikumi**Reģionu komiteja**

1. Vispārīgas piezīmes

1.1 **atzinīgi novērtē** Komisijas iniciatīvu veicināt pārredzamību. Eiropas pārredzamības iniciatīvas uzsākšana ir svarīgs solis no Komisijas puses, lai veicinātu ES iestāžu darbības pārredzamību. Lielākai pārredzamībai ir izšķirīga nozīme, lai ES iestādes arī turpmāk būtu uzticamas un demokrātiskas, efektīvas un tuvas iedzīvotāju vajadzībām; šajā sakarā **atgādina**, ka tad, ja ES patiešām vēlas palielināt savu demokrātisko leģitimitāti, vietējie un reģionālie dalībnieki ir vairāk jāiesaista ES likumdošanas un lēmumu pieņemšanas procesos;

1.2 **uzskata**, ka ar pārredzamības iniciatīvu Eiropas Komisija ir uzsākusi ļoti vajadzīgas debates, un **ir pārliecināta**, ka šīs debates ir īpaši svarīgas tieši tagad, pārdomu perioda un debašu par Eiropas nākotni kontekstā, jo lēmumu pieņēmējiem ir jānodrošina un jāpierāda, ka ES darbojas demokrātiski un efektīvi. Pārredzamības nodrošināšana ir viens no svarīgākajiem veidiem, kā tuvināt Eiropu tās iedzīvotājiem;

1.3 tomēr **izsaka nožēlu** par to, ka minētajā iniciatīvā nav pieminēta vietējā un reģionālā dimensija, un **aicina** Komisiju vairāk iesaistīt šo līmeni; **atgādina** Komisijas "Baltajā grāmatā par Eiropas pārvaldību" (2001. gads) teikto, ka tā nodrošinās to, ka politikas priekšlikumu izstrādes gaitā tiks ņemta vērā reģionālā un vietējā pieredze un apstākļi;

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/comm/eti/index_en.htm.

⁽²⁾ OV C 81, 4.4.2006, 6.-10. lpp.

⁽³⁾ OV C 192, 12.8.2002, 24.-31. lpp.

1.4 **atzinīgi novērtē** Somijas prezidentūras laikā 2006. gada otrajā pusē pieņemto lēmumu tiekties uz lielāku pārredzamību Padomes darbā. Tas, ka Padome ir piekritusi lēmumu pieņemšanas procesu padarīt atklātāku un padomes dokumentus — vieglāk pieejamus, ir ļoti pozitīva tendence; **tomēr** uzskata, ka tas ir tikai pirmais solis pareizajā virzienā, un **aicina** Padomi padarīt tās darbu sabiedrībai pārredzamāku. Tas ir svarīgi, lai iedzīvotāji varētu sekot līdzi lēmumu pieņemšanas procesam;

1.5 uzskata, ka jēdziens “neatbilstoša lobēšana” ir jādefinē pēc iespējas precīzāk, lai būtu iespējams uzraudzīt lobistu darbību un pārkāpumu gadījumā viņus sodīt;

1.6 uzskata, ka pārredzamības mērķim jābūt Eiropas Savienības tuvināšanai iedzīvotājiem. Lai veicinātu pārredzamību un tādējādi samazinātu plaisu starp Eiropas iestādēm un iedzīvotājiem, RK uzskata, ka ir ļoti svarīgi veicināt pasākumus, kas, līdzīgi tiem pasākumiem, kuri izstrādāti saskaņā ar “D Plānu — demokrātija, dialogs un diskusijas”, aicina popularizēt ES darbību un kompetenču jomas iedzīvotāju, jo īpaši jauniešu, vidū, kā paredz Jaunatnes forums.

2. Daudzlīmeņu partnerība un pārvaldība

2.1 **uzsver**, ka ES ir daudzlīmeņu institucionāla partnerība, kurā reģionālās un vietējās pašvaldības ir iesaistītas Eiropas politikas veidošanā valstu un Eiropas Savienības līmenī. Labākais veids, kā nodrošināt ES tiesību atbilstību un izpildāmību, ir konsultācijas ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām par būtiskiem jautājumiem, kā arī līdzdalību veicinoša un ar lēmumu pieņemšanu saistīta dialoga un forumu intensifikācija. Šīs pašvaldības atbild par ES politikas īstenošanu un transponēšanu, un tādēļ tām ir liela nozīme pārredzamības nodrošināšanā;

2.2 **tomēr atzīst**, ka ne tikai Eiropas Savienībai ir pienākums nodrošināt pārredzamību. Dalībvalstīm, kā arī RK un visiem pārvaldes līmeņiem, kurus tā pārstāv, būtu jārāda piemērs, nodrošinot efektīvu, apzinīgi strādājošu un demokrātisku publisko pārvaldi. Tātad arī dalībvalstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām vajadzētu būt atvērtām un orientētām uz pārredzamības nodrošināšanu savā darbībā;

3. Vairāk apspriešanās

3.1 **uzskata**, ka ir vēlreiz jāuzsver vajadzība diferencēt ES iestāžu konsultācijas ar vēlētajām vietējām un reģionālajām pašvaldībām kā arī to apvienībām, no vienas puses, un lobistu organizācijām, kuras pārstāv īpašas intereses, no otras puses; **uzsver**,

ka RK kopā ar tās pārstāvētajām vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir Eiropas pārvaldības sastāvdaļa, un tādēļ tai jābūt cieši iesaistītai visās Eiropas Komisijas iniciatīvās, kas vērstas uz lēmumu pieņemšanas procesa pārredzamības uzlabošanu Eiropas Savienībā;

3.2 **aicina** Eiropas Komisiju visām likumdošanas iniciatīvām un nelegislatīvajiem priekšlikumiem pievienot attiecīgā priekšlikuma izstrādes gaitā notikušo sanāksmju un saņemto dokumentu ar nostājas izklāstu sarakstu;

3.3 **uzsver**, ka tas strukturētais dialogs starp Komisiju un vietējo un reģionālo pašvaldību apvienībām, kas izveidots, pamatojoties uz Balto grāmatu par Eiropas pārvaldību, ir svarīgs solis ceļā uz vietējo un reģionālo pašvaldību reālu iesaisti; **atzinīgi vērtē** šo procesu un **uzsver** Komitejas svarīgo lomu šajā jomā;

3.4 **atzinīgi novērtē** to, ka Eiropas Komisija ir uzsākusi pastāvīgu un sistemātisku dialogu ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām un to Eiropas un valsts līmeņa apvienībām jomās, kurās tās atbild par izpildi un ieviešanu. Dialogu ir svarīgi pastāvīgi attīstīt, lai abas puses no tā gūtu maksimālu labumu; šajā sakarā ir jo īpaši svarīgi stiprināt dialogu, kas notiek šo vietējās un reģionālās pašvaldības ietekmējošo likumdošanas iniciatīvu izstrādes gaitā;

3.5 **uzskata**, ka minētā dialoga organizāciju iespējams uzlabot, un tādēļ **ierosina**:

— lai nodrošinātu optimālu politisko pārredzamību, gadā tiek sasauktas četras sanāksmes, ieskaitot ikgadējo sanāksmi, kurā piedalās Komisijas priekšsēdētājs;

— lai diskusijas padarītu interaktīvākas un spontānākas, strukturētais dialogs būtu jāpadara līdzīgāks iztauļāšanas un atbilžu sniegšanas procedūrai;

— strukturētā dialoga darba kārtību izstrādāt ciešā RK sadarbībā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām un pievērst īpašu uzmanību tiem izvēlēto tematu aspektiem, kas ir ļoti svarīgi vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

— uzlabot saikni ar vietējiem un reģionālajiem plašsaziņas līdzekļiem;

— vietējām un reģionālajām pašvaldībām jādod iespēja iesniegt rakstiskas piezīmes un ierosināt vietējām un reģionālajām pašvaldībām vispārēji nozīmīgus tematus, kas atbilst Eiropas Savienības politiskajai darba kārtībai;

- pēc sanāksmēm arī Komisijai būtu jāspēj sniegt rakstiskas atbildes;
- pievērst īpašu uzmanību strukturētā dialoga uzraudzības uzlabošanai, šajā nolūkā dialogu regulāri novērtējot ciešā sadarbībā ar RK un tās pārstāvētajām vietējām un reģionālajām pašvaldībām;
- dialogam vajadzētu būt pēc iespējas tiešāk vērstam uz tiem vietējiem un reģionālajiem dalībniekiem, kuru intereses visvairāk skar attiecīgā likumdošanas iniciatīva;
- Komisijai ar piemērotu struktūru palīdzību būtu aktīvāk jāsadarbojas ar vēlētiem pārstāvjiem un valstu un Eiropas reģionālo un vietējo pašvaldību apvienību ekspertiem un viņi vairāk jāuzklausa;

3.6 **aicina** Komisiju pilnveidot pašreizējos instrumentus, ko izmanto atgriezeniskās saiknes nodrošināšanai par atzinumiem, kas satur konkrētas atbildes uz Komisijas konsultatīvajiem pieprasījumiem, un vērā ņemamus priekšlikumus, kuros ir atspoguļotas reģionālās un vietējās intereses. Turklāt Komisijai būtu vismaz jāpamato vai jāpaskaidro iemesli, kādēļ tā nav ņēmusi vērā Komitejas ieteikumus;

3.7 **uzskata**, ka 2002. gadā ieviestās pamata prasības attiecībā uz apspriedēm pavēra jaunas iespējas plašākām konsultācijām ar ieinteresētajām aprindām un padziļinātiem ietekmes novērtējumiem pirms likumdošanas iniciatīvu ierosināšanas. Šie standarti piešķir īpašu nozīmi vietējām un reģionālajām pašvaldībām, un tā ir nostiprināta RK un Komisijas sadarbības līgumā. Svarīgi ir tas, lai konsultēšanās būtu savlaicīga un sniegtu ieinteresētajām aprindām reālu iespēju reaģēt uz likumdošanas iniciatīvām;

3.8 **vēlas**, lai Komitejas vadībā paralēli strukturētajam dialogam ar vietējo un reģionālo pašvaldību apvienībām tiktu attīstītas arī cita veida tiešās un pirmslikumdošanas konsultācijas ar reģioniem un pašvaldībām un lai līdz ar to ieinteresēto pušu viedoklis likumdošanas priekšlikumu sagatavošanas posmā tiktu uzklauts nevis epizodiski, bet gan sistemātiski; šajā sakarā **atgādina**, ka šādas konsultācijas bija paredzētas Komisijas 2002. gada iniciatīvā par minimālo konsultāciju standartu noteikšanu un ka šajā sakarā tika prasīts, lai RK rīkotos proaktīvi, organizējot konsultācijas pēc Komisijas pieprasījuma (*);

3.9 **izsaka nožēlu**, ka Zaļajā grāmatā par Eiropas pārredzamības iniciatīvu un jaunajā ietekmes novērtēšanas stratēģijā nav pievērsts pietiekami daudz uzmanības teritoriālajam aspektam; tādēļ aicina Komisiju iekļaut konsultācijas ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām visos vairāku līmeņu pārvaldības pasākumos un konsultāciju metodi, ko tā jau sekmīgi izmanto kohē-

zijas politikas jomā, ieviest visās politikās, kas ietekmē reģionālo un vietējo līmeni;

3.10 **uzskata**, ka ietekmes novērtējumiem jāpilda būtiska funkcija, kas saistīta ar ES tiesību aktu radītā administratīvā sloga mazināšanu vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kā norādīts atzinumā par tiesību aktu labāku izstrādi (CdR 121/2005);

3.11 **joprojām uzskata**, ka provizoriskajos ietekmes novērtējumos būtu ne vien jāsniedz likumdošanas iniciatīvas politisko mērķu un piemērotāko politikas instrumentu analīze, bet arī tiesību aktu ietekmes vietējā un reģionālajā līmenī novērtējums *finansialā izteiksmē*;

4. Lobistu reģistrācija

4.1 **atzinīgi novērtē** to, ka, ieviešot lobija organizāciju reģistrāciju, palielināsies pārredzamība. Lobistu darbība ir vērsta arī uz RK un tās locekļiem kā ES pārvaldības sastāvdaļu, tādēļ Komiteja piekrit, ka, ieviešot reģistrācijas/akreditācijas sistēmu, var uzlaboties ES politiskā procesa pārredzamība;

4.2 **uzsver**, ka savas demokrātiskās leģitimitātes dēļ vietējās un reģionālās pašvaldības un to apvienības neapšaubāmi atšķiras no komerciālajiem lobistiem un interešu grupām. Vietējās un reģionālās pašvaldības ir ES pārvaldības struktūras sastāvdaļa. Tādēļ jebkuras reģistrācijas gadījumā šī atšķirība ir jāņem vērā. Tātad vietējās un reģionālās pašvaldības nebūtu jāiekļauj lobistu reģistrā nekādā veidā, kas varētu radīt risku, ka atšķirība starp to lomu un citu sarakstā minēto organizāciju lomu kļūst neskaidra;

4.3 tomēr **neuzskata**, ka kārtība, kas pamatojas uz brīvprātīgas reģistrācijas principu, ir piemērots regulējums, kas nodrošina pietiekamu pārredzamību. Uz brīvprātības principu balstīta sistēma nenovērsīs sabiedrības neuzticību un aizdomas attiecībā uz iestāžu konsultācijām ar privātpersonām. Reģistrācija būtu jāpadara par nosacījumu jebkuras lobija organizācijas piekļuvei jebkurā ES iestādē, šāds noteikums jau ir spēkā Eiropas Parlamentā;

4.4 **izsaka pārlicību**, ka ir svarīgi nodrošināt efektīvāku un vienkāršotu turpmākās reģistrācijas procedūru. Eiropas Komisijai būtu jābūt atbildīgai par reģistru. Vajadzētu būt tikai vienam kontaktpunktam, kurā varētu reģistrēties visās ES iestādēs, un reģistrācija būtu jāattiecinā uz organizācijām kopumā, nevis indivīdiem. Tā kā Komitejas rīcībā jau ir informācija par reģionālajām un vietējām pašvaldībām un tās pārstāvošajām apvienībām, nav vajadzības katrai vietējai un reģionālajai pašvaldībai vai to apvienībām reģistrēties atsevišķi. RK varētu nodot Komisijai informāciju, lai to būtu iespējams iekļaut attiecīgajā reģistra sadaļā;

(*) COM(2002) 704, 8. lpp.

4.5 **uzskata**, ka ir jāprecizē, cik bieži, kādi dati un cik daudz datu lobistiem ir jāiesniedz;

5. *Informācijas atklāšana par Kopienas finansējuma saņēmējiem*

5.1 **atbalsta** Komisijas nodomu uzlabot ES finansējuma izlietojuma pārredzamību un aicina dalībvalstis pārvaldīt Kopienas līdzekļus, izmantojot "dalītu vadību", t.i., īstenojot struktūrfondu projektus, kas orientēti uz paraugprakses apmaiņas pilnveidošanu. ES finansējuma pārredzamība ir visu atbalsta saņēmēju interesēs;

5.2 **atzinīgi vērtē** Komisijas iniciatīvu izveidot tīmekļa vietni, kurā iespējams piekļūt pašreizējai informācijai par projektu un programmu atbalsta saņēmējiem. Lai sniegtu informāciju, ko var salīdzināt visu ES dalībvalstu iedzīvotāji un kas līdz ar to ir pārredzama, Komisijai būtu centralizēti jāpublicē attiecīgie dati. ES iedzīvotāju interesēs būtu arī saņemt informāciju par gūto pieredzi un iniciatīvām ar humānu ievirzi.

5.3 **atzinīgi vērtē** Zaļajā grāmatā ietverto priekšlikumu izveidot vienotus Kopienas noteikumus attiecībā uz ES finansējuma izlietojuma publiskošanu.

6. *Regulas Nr. 1049 par piekļuvi dokumentiem pārskatīšana*

6.1 **izsaka gandarījumu** par to, ka 2001. gadā Komisija nodrošināja piekļuvi ES iestāžu un struktūru nepublicētajiem dokumentiem ar dokumentu reģistra palīdzību vai pēc individuāliem pieprasījumiem, un **uzsver**, ka 2002. gadā tā veica nākamo soli šajā virzienā, ieviešot Labas administratīvās prakses kodeksu, kurā definēti dokumentu publiskās pieejamības noteikumi. Abas iniciatīvas ir uzskatāmas par nozīmīgu soli Eiropas Komisijas darba pārredzamības nodrošināšanā;

6.2 **ar cerībām gaida** Regulas Nr. 1049 pārskatīšanu un **pauž gatavību** sniegt savu ieguldījumu šajā procesā.

Brisele, 2007. gada 13. februārī

Reģionu komitejas
Priekšsēdētājs
Michel DELEBARRE